Anulu V. Nr. 69.—428. Pesta, Domineca, 29. Aug. 10. sept. 1865.

Ese de doue ori in septemana Joi-a si Domineca.

Pretiulu pentru Austri'a
pre anu intregu . . 10 fl. v. a.
„ jumetate de anu 5 fl. v. a.
„ trei lune . . . 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a si Strainetate
pre anu intregu . . 14 fl. v. a.
„ jumetate . . . 7 fl. v. a.
„ trei lune . . . 3 fl. 50 cr.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Tipografia Trattner-Caroliana in strat'a domnesca Nr. 2. éra corespundintiele la Redactiunea diurnalului Strat'a Sacarului (Zucker-Gasse) Nr. 9. unde sunt a se adresà tote scrisorile ce privescu administratiunea, speditiunea, etc.

Scrisori nefrancate si corespundintie anonime nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiuniloru au a se respunde 6. cruceri de linia. — Unu nru singuratecu costâ 10 cr. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pesta, 28 aug. 9 sept. 1865.

Diurnalele de Viena ne asecura cumca actele oficiali referitorie la conchiamarea dietei Transîlvane si alte despusetiuni ce au sê se intreprinda in multu probatulu Mare-principatu, au si plecatu de la Viena d'in cancelarì'a de curte Trna câtra Clusiu; câte-va dile numai, si ele se voru publicà in senulu guvernului Transîlvanu, d'acolo prin tier'a intrega, atunci numai voru aparè in totu cuprinsulu loru prin diurnalele oficiali. Altmintre d'in diurnalele inspirate cunoscemu acù liniamintele prìncipali a le aceloru acte, ele nisuescu a derimà ce a didîtu anulu 1863, in tocm'a precum acestu anu nemicì tendîntiele nedrepte a le dietei d'in 1848. Transîlvanìa avea pana acum'a duoe partîte mari, d'o parte Romanii si Sasii cu 1863, d'alta parte magiaro-secuii cu 1848. Scie bunulu Ddieu nu cum-va anulu venitoriu va avè si mai multe partîte in acea tiera, fie-care basandu-se câte pre o dieta, devenindu astufelu intr'unu caosu de legi contradicatorie, unele santiunate si primite, altele respinse cu proteste. Si candu am vedè o atare stare a lucruriloru, ce usioru se pote intemplà, noi n'am potè dice câ si-au gatîtu-o eschisîvu natiunalitatile Transîlvanìei, fara a atribuì si guvernului partea sa, fara a recunosce si inriurintiele ce le-au avutu o polîtîca plina de fluctuatiuni, carea neincetatu si-schimbà puntulu de gravitatiune.

„Gazet'a Transîlvanìei“ in Nr. 66. dice câ „Concordia“ insira arguminte pentru legalitatea uniunei, *dar' Romanii ardeleni nu si-voru* vinde dreptulu pentru unu blidu de linte. Dlu autoru alu cestiunatului artîclu si-a spusu parerea deplinu, intre altele dise si aceea: „a nulificà autonomì'a unei tiere, insemna a fi ucigatoriu de parinti . . . .“ éra intr'altu locu „legea de uniune neci una data n'a castigatu potere de lege, nu se socotesce realisabile . . . .,“ deci „Gazet'a“ prin estrasulu seu a schimosîtu adeverulu. Altmintre numitulu autoru va revenì la acésta cestiune, nu d'in puntu de vedere alu blidului de linte, ci d'in celu-a alu dreptului publicu, si alu altoru drepturi ce se presupunu innascute natiuniloru, in tocm'a precum persònele au drepturi innascute. Anulu 1848 si 1861 au dovedîtu deplinu câ Romanii d'in coce de Délulu-Mare se intereseza de sortea Trniloru ca d'a loru insa-si. Mare fù bucurì'a nostra candu in diet'a de la 1863 vediuramu o majoritate romana, curundu apoi mari fura sangerarile inimeloru nostre vedindu câ in fati'a acestei majoritati i se reserva guvernului a despune despre limba prin ordînatiuni, se duce tribunalulu supremu la Viena. Noi credemu, suntemu convinsi, câ pentru venitoriu deputatii natiunei romane voru consîderà numitele doue mominte de gravamine natiunali.

In Ungarìa fece o impressiune cunoscut'a cuventare a dlui Kaiserfeld tienuta la banchetulu d'in Pettau. Diurnalele se ocupa de ea neincetatu, cu tote aceste nu suntemu inca in stare a ne pronuncià pe scurtu daca acésta impressiune a fostu buna séu rea. Diurnalistic'a nemtiesca a incuviintiatu-o, cu tote câ de la venirea dlui Belcredi la potere si-a fostu uitatu cu totulu de barbatii cari contribuira la ruinarea ministeriului lui Schmerling, si cari d'altadata erau portati pe bratie de diurnalistic'a nedependînte. „Presse“ provoca regimulu a conchiamà senatulu imperiale angustu, ansa acestei provocari pòte câ a datu acea temere, cumca vieti'a constitutiunale d'in colo de Lait'a e periclitata, deci voiescu a storce de la guvernu vr'o dechiaratiune macaru.

Scirile ce le primimu d'in strainetate sunt de putienn interesu. Opiniunea publica in Francia e indreptata a supr'a despusetiuniloru ce le spera de la guvernu, pentru a introduce o decentralisare si o sîstema municipale mai corespundiatorie intereseloru locali, fara periclitarea celoru-a a le monarcìei intregi.

Italia se pregatesce la alegerile pentru noulu parlamentu. D'alta-data am amintîtu despre nisuintiele dîferiteloru partîte, acù inregistrâmu cu bucurìe câ sunt si barbati, cari recomenda temperantia.

Comisarii Tiarului prin Polonìa studîeza relatiunile locali, radîca biserice si scole pentru poporatiunile nepolone: ast'a va se insemne la Petrupole: a se impacà cu Polonìa.

Asteptarile romaniloru banatieni fatia cu ierarcia romana.

(J. J.) Se apropia anulu de la reinfiintiarea metropoliei romane si doue lune de la despartirea nostra faptîca de beseric'a serbesca. In tempulu acestu-a amu trecutu prin multe lupte, cari inca pana acum'a nu sunt decise si asià nici câ vomu vorbì despre ele, ci vomu insirà dorintiele, ce le lega pùbliculu nostru de ierarci'a romana.

Candu Maiestatea Sa a reinfiintiatu metropoli'a romana, si prin acésta a implinitu o dorintia d'intre cele mai ferbinti si sante ale poporului romanu, a implinitu de odata o fapta drépta, si crestinesca, dupa care a oftatu poporulu romanu si mai cu séma celu d'in Banatu mai multu de unu seculu. Implinirea dorintiei acestei comune si inradecinate in anim'a fie câruì romanu, poporulu nostru a salutatu-o cu bucuri'a cea mai mare si a cantatu: „osana celui d'intru innaltime, câ a eliberatu biseric'a nostra de suprematì'a unei ierarcie straine.“ *Dara bucuri'a poporului romanu inca in momintele cele mai d'antâie s'a aretatu, câ nu* pote fi deplina, câci cu dorere amu vediutu pre fratii d'in Bucovin'a dîsolati de noi pentru interesele unoru calugâri, si acést'a ne dore cu atâtu mai tare, cu câtu cunoscemu prè bine dorinti'a fratiloru bucovineni in privinti'a acést'a, precum si cerbicì'a contrariloru nostri, care inca de asta-data a invinsu si care odata trebue infranta. De si fratii bucovineni in impregiurarile de fatia sunt cu multu mai feriçiti, de cum au fostu banatienii sub domnirea serbésca, care au vrutu sê ne desbrace de natiunalitate, totu-si anim'a nostra e trista, sciindu-i despartiti de noi, si amu dorì, sê vedemu biseric'a gr. orientala romana d'in monarcìa austriaca unita sub unu capu bisericescu.

In a doua linia ni-a conturbatu bucuri'a nostra generale desfiintiarea si sfasiarea dîecesei Temisiorei. — Scie lumea intrégа, câ poporulu romanu banatienu, si in specie d'in dîeces'a Temisiorei a fostu acelu-a, carele a sîmtîtu mai tare asupririle serbesci, si s'a luptatu senguru sengurelu, parasîtu de tota mangaiarea, amu pote dice, o lupta desperata incontra asupritoriloru bisericei nostre, avendu innaintea ochiloru devis'a, eredita de la mosi-stramosii nostri: „reinfiintiarea ierarcìei romane,“ si acum'a chiaru acesti romani, candu e vorba de dile serine, sê n'aiba bucuri'a, de a avè episcopu propriu in Temisiora, si sê se sfasìe in mai multe pârti, sê se uite la romanii d'in dîecesele, cari totu-si n'au suferitu atâtu de multu, neavendu alta mangaiare, de câtu suvenirea dileloru amare?! Precum a fostu odîniora devis'a tuturoru Romaniloru: reinfiintiarea metropolìei romane,“ asià acum'a devis'a cea mai santa a Romaniloru banatieni: „reinfiintiarea episcopìei romane in Temisiora,“ si de aceea se si astépta de la ierarci'a nostra, ca sê se ingrigésca de romanii d'in fost'a dîecesa a Temisiorei si sê caute de sortea loru ce n'au meritatu-o.

Mai departe trebue sê marturisîmu, câ Romanii banatieni altcum si-au inchipuitu urmarile reinfiintiârii metropolìei nostre, si anume ar fi asceptatu, ca pre metropolitu si episcopi sê-i aléga poporulu, éra guvernulu numai sê-i intarésca, fiindu biseric'a nostra autonoma. Se astépta dara, ca denumirea metropolitului si episcopiloru sê nu se faca lege, si faptulu acesta sê nu se mai repetiésca.

Dar' realisarea asteptariloru astoru-a cade intr'unu tempu mai tardìu, si de aceea de ocamdata s'ar dorì, ca ierarci'a romana sê nu intrelase nici o ocasîune neintrebuintiata carea ar contribuì la realisarea câtu mai curenda a acestoru intrebâri de viétia.

Aceste suntu dorintie, ce se nutrescu pentru venitoriu, éra acuma pentru presentu, banatienii avemu fatia cu ierarci'a romana alte dorintie si asteptâri, si cèremu realisarea loru, câ-ci fâra de acésta realisare ierarci'a nostra ni-ar fi numai dupa nume spre innaintarea poporului nostru, éra in fapta n'ar fi alt'a de câtu contînuarea domnirii popiloru si calugariloru serbesci prin popi si calugâri romanesci, care domnire au condemnatu-o Romanii si o voru condemnà-o totudeuna.

Poporulu nostru doresce, ca episcopii romani sê nu vina in dîecese cu instructiuni fabricate cine scie unde, cari instructiuni au condîtiunatu dora denumirea loru, si sê dica poporului: „pana acì potu face, éra mai departe nici unu pasiu, câci . . . . . .“ ci sê lucre dupa conscintia si amesuratu recerintieloru d'in presentu. Anume se astépta, ca beseric'a nostra sê se constitue intr'unu sînodu, care sê constee o parte d'in cleru si doue pârti d'in laici.

Noi scimu, câ pana la sînodu va trece mai multu tempu si biseric'a nostra nu pote remanè pana atunci fâra guvernu, si de aceea poporulu romanu d'in Banatu astepta, ca guvernulu acestu-a, care e consîstoriulu, sê se compuna asià in câtu se corespunda recerintieloru nostre. Se astépta dara:

1. Consîstoriele romanesci, in câtu desbatu despre cele temporale, sê nu se compuna numai d'in preuti, ci mirenii inca sê aiba representantii loru, si acést'a cu atâtu mai vertosu, cu câtu dîrectiunea si inspectiunea scoleloru inca e incredîntiata in manile consîstorieloru, si apoi tempulu mai nou ni demustra d'in destulu, câ clerulu nostru nu pote fi organulu chiamatu, de a conduce invetiamentulu publicu. (? Red.) Biseric'a nu e numai proprietatea clerului, ci a toturoru credîntiosiloru, in urmare vremu sê avemu si noi votu in administratiunea ei, laicii sustienu atâtu biseric'a, câtu si pre cleru, in urmare au totu dreptulu sê scie, ce se face cu crucerii loru.*)

2. Sê se ciunte in câtu-va poterea protopopiloru.

Protopopii romani au fostu pana acum'a multu putinu, dar' fâra esceptiune, agentii dîstrictuali ai episcopiloru, si asià in districtu cu potere nemarginita. Noi nu vremu sê scrutâmu istori'a protopopiloru, câ ce potere au avutu ei ore candu-va, ci ne marginimu la acea observatiune, câ de acuma inante vremu sê-i vedemu numai de nisce supravighiatori in cele sante, éra pentru administratiunea dîstrictului ni-ar place infiintiarea asià numiteloru decanate si atunci suntemu convinsi, câ socotile bisericeloru nu voru remanè diece ani nerevediute, ma nici facute.

3. Episcopii romani sê incete cu santirea-atâtoru teologi de preuti.

Reulu cardînalu, pentru ce clerulu nostru a remasu in cultura atâtu de indereptu, a fostu acea impregiurare, câ pentru trépt'a preutiésca nu s'au cautatu la noi barbati apti si culti, cari sê latiésca lumina intre poporu, ci omeni cari au sciutu amplè pungele episcopiloru si protopopiloru. Reulu acestu-a s'a mai maritu si prin aceea, câ poporulu nostru s'a ingramadîtu de popi. Prin acesta starea preutiésca a devenitu d'in ce in ce totu mai tîcalosa, in câtu asta-di a ajunsu gradulu celu mai infricosiatu, si fie care omu cu mintea sanetosa si anima crestinésca doresce reductiunea clerului. Ca sê se pota face acést'a, e neape-

---

*) Mai sus recomendasi sînodele pentru a ferì pre episcopi de despusetiuni unilaterali, dar' daca intru institutiunea consîstoriale s'aru intreprinde fora de sînodu schimbarile ce le imbii acì, òre n'aru fi despusetiune unilaterale? Red.

ratu de lipsa, ca nùmerulu preutiloru sê scada, éra sê nu se mai marésca. In legatura cu acést'a se astépta, ca sê incete si primirea atâtoru tèneri in teologìa. Prin acésta nu vremu sê dicemu, câ acuma, sê inchidemu teologìele nostre, ci sê nu se mai priméscа alti tèneri in teologìa de câtu, gimnasîsti absoluti.

4. Pre langa aceste se astépta de la ierarcì'a nostra, sê reguleze teologìele, si déca de asta data nu potemu avè seminarie, (òre avemu lipsa de ele? cestiunea e nedesbatuta. Red.) sê caute profesori buni, sê nu chiame la profesura pre pop'a d'ntâiu d'in satulu vecinu; dar' atunci sê se ingrigésca, ca si dotarea sê fie, dupa cum mèrita unu profesoru. (Ierarcì'a e seraca nu se pote ingrigì, credînciosii au sê le suplinesca tote. Red.)

5. In fine se astépta, ca mai alesu acum'a la inceputu episcopii nostri sê-si aléga consîliarii, secretarii, notarii, cu unu cuventu tota suit'a d'in fiii diecesei, ca acei-a, cari suntu chiamati a vindecà relele d'in biserica, sê le si cunosca, câci altcum vindecarea nu e cu potînția, si apoi noi o spùnemu fàra nici o reserva, câ nime nu le pote cunosce asià bine, ca cei-a, ce le-au suferitu, ca cei-a ce au vediutu cu ochii nedreptatile, comise cu biseric'a si natiunalitatea nostra.

Aceste suntu dorintiele si asteptarile romaniloru banatieni fatia cu ierarcì'a romana si in specie fatia cu episcopii nostri d'in Banatu. Déca arciereii nostri voru nisui realisarea loru, potu fi d'in capulu locului incredîntiati despre incursulu tuturoru-a, éra la d'incontra se va consîderà reinfiintiarea metropolìei romane, precum s'a spusu mai susu, de contînuarea domnirii calùgariloru si popiloru serbesci prin calùgâri si popi romanesci, care domnire nu va implinì dorintiele, ce le-a pusu si le pune poporulu nostru in ierarcì'a romana.

Siomcuta-Mare 30 aug. 1865.

Dle Redactoru! D'in incredîntiarea preotimei tractuale si a poporului, voiu face cunoscutu onoratiloru cetîtori desì tardìu bucurì'a ce o sîmtì poporulu acestui dîstriptu vedindu pre Ittea Sa D. capitanu supremu Ioane Siorbanu infatisiandu-se in tote comunele cu ocasîunea essàmeneloru de véra alu scoleloru comunali.

Despre scolele nostre nu s'a mai facutu pomenire in acestu diurnalu de la 1862, candu comitetulu scolariu, compusu d'in intieliginti'a comitatului fara deosebire de natiunalitate, statorì salariele docintiloru. Caus'a tacerei nostre fu catastrof'a inceputa si finita in dîstriptulu acestu-a*), prin unii voitori de reu, cari nisuiau a innegrì in antea lumei caràpterulu neobosîtului, si prin densulu natiunea intrega (ca semnu de recunoscintia câci cu tactu asiè finu conduse dîstriptulu in tempulu celu mai crìtîcu, aperandu-i de pasiulu gresitu ce provenià d'in ratecit'a parere câ nu convine cu onorea a mai siervì, pre candu pentru Romani erà o cestiune de vietia natiunale a nu repasì, deci noi remàseramu despre ce cu uimire vorbiau atunci tote diurnalele) in care tempu alu contrarietatiloru naturalminte crescendu antîpatî'a unui-a câtra altulu, fiindu spìretele essacerbate in gradulu celu mai mare, aceste dîscordîi avura inriurintia si a supr'a invetiamentului, in câtu pentru restantiele salarieloru invetiatoresci, capitanulu si acum'a are cea mai mare neplacere, venindu-i recurse preste recurse de la mìserii invetiatori, cari despre tempulu acelu-a potu sê dica cu sant'a scriptura: vulpile au vidiunìi si pàserile ceriului cuiburi, éra docentii n'au unde sê-si plece capulu. In 2 ani portara greumentulu invetiamentului asiè dicendu far' de neci o solutiune. Dîregintele d'atunci dîstriptuale nu observâ ordînatiunile maritului Consîliu de Locutienintia emise pentru edîficarea scoleloru si pentru imbunetatirea starei materiali a docintiloru. Candu toti cei bine sentitori erau se despereze, adùsera la cunoscinti'a Innaltului Guvernu aceste neingrigiri, de unde ca prin o inspiratiune dîvina ni se trimise de capitanu supr. Ittea Sa dlu Ioane Siorbanu, carui barbatu la inceputu inca i se pùsera nenumerate impedecaminte totu de câtra cei reu voitori ai dîstriptului intregu si amici a dîscordiei, dar' le invinse tote cu barbatì'a ce lu caracteriseza, si cu zelulu neobosîtu de a implinì demandatiunile innaltului guvernu, i succese a face ordîne in dîstriptu. Dupa acést'a grigea prìncipale si-o indreptâ a supr'a scoleloru si a docintiloru, mai antâiu esoperâ de la In. Guvernu incuviintiarea d'a edîficà scole comunale asternendu-i planurile, si estu-tîmpu cu ocasîunea essameneloru de vera s'a infatisiatu in dîstriptulu intregu prin tote comunele, intielegendu-se cu poporulu a statoritu salariele docintiloru in fiecare comuna. Poporulu vediendu pre acestu barbatu consultandu-se cu elu pentru solutiunile docintiloru si instruindu-lu câtu de salutaria fapta e a si-da copìii la scola, se entusîasmâ cu micu cu mare, i aduceau vivate neintrerupte, intre salve de pusce la paresîrea comunei lu petreceau cu triumfu pana la intrarea in cea lalta comuna. Comunele nostre se intreceau care de care sê decida caus'a mai bine, si sê faca dlui capitanu primire mai serbatoresca, esprimendu-i multiamita pentru fatîgiele d'a fericì copìii loru.

Dle Redactoru! Te rogu sê induci aceste sire in diurnalulu DTale, ca sê veda In. Guvernu ce consîliu intieleptu a datu bunului monarcu candu — dupa trist'a perdere ce o sentiramu cu totii pentru delaturarea fostului capitanu supremu — ni trimise pre acestu barbatu de capu dîstriptului nostru, despre care credemu câ va urmà calea indegetata de antecesorele seu. D'in inima dorimu guvernului ca Ddieu sê lu conduca sê faca asemene alegeri bine nemerite si pentru cele lalte comitate.

A. C.

*) On. nostri cetîtori n'o cunoscu acea castastrofa, dar' o vom face curundu cunoscuta, de locu ce vomu avè a mana tote actele oficiali, câci va potè fi de interesu pentru multi amploiati romani.

Protocolu V.

In anulu 1865 augustu 12/31 juliu se tienù siedinti'a dîrectiunala a Asociatiunei rom. aradane su presiedinti'a ordînaria a Spectatei Domniei sale Sîgismundu Popoviciu V.-Dîrectoru, fiindu de fatia DD. membri dîrectiunali: Dr. Atanasîu Siandoru, Florianu Varga, Manuilu Misîciu, Ioanu P. Desseanu, notariu Dîonisîu Pascutiu.

27. Spect. D. Manuilu Misîciu relatiunâ, cumca Spect. D. Protopretoru d'in Aradu Sîgismundu Popoviciu in firulu determinarei Sedriei comitatului sub Nr. 832/1865. strapune dîrectiunei 150 fl. v. a. ca testamentalminte lasati Asociatiunei natiunale rom. aradane pentru cultur'a poporului prin Georgiu Ioanoviciu ore candu locuitoriu in Siria; totu-de-odata numerandu sum'a menita pe mes'a dîrectiunei.

Determinatu: Se ie spre cunoscintia, si sum'a de 150 fl. v. a. pe langa citantia cuvenita se predâ perceptoratului.

28. S'a proiectatu cumca sum'a acest'a, precumu alte sume asèmene se fie capitalisate, si de acumu inainte numa interusuriele loru sê se indebuintieze in folosulu Asociatiunei.

Determinatu: Proiectulu e primitu, si se dîspune ca sum'a de 150 fl. precumu si altele asèmene se fia depuse in cas'a de pastratu pe langa libelu deosebitu, si numa interusuriele loru sê se intrebuintieze.

29. S'a referitu cumca D. Vasîliu Siarcadi Notariu in Crisciorìu au donatu Asociatiunei 12. piece bani vechi de argintu.

Determinatu: Donatoriului multiamita protocolarminte, si banii meniti pentru pastrare se predau economului asociatiunei; totu de odata sunt rogati toti membrii asociatiunei, ca se binevoiesca cu antîcitati asemene a se adresà câtra dîrectiunea acést'a, care le va scì folosî in bunulu natiunalu.

30. S'au cetîtu recursurile a loru doi studenti: Vasîliu Preda d'in Logosiu si Iosîfu Ciuciu d'in Temisior'a, precumu si testimoniele loru, in firulu caror'a se roga sê li se dee stipendîe pe anulu scolariu venitoriu.

Determinatu: Fiindu câ pana acumu nu s'a publicatu terminulu preclusu pentru scopulu acel'a se predau notariului ca la tempulu seu se relatiuneze despre starea si progresulu in sciintia a juniloru recurenti.

31. D. Dr. Atanasîu Siandoru, in firulu incredintiarei sale de a rechiamà restulu pretiului prenumeratiunei de la fostulu redactoru a Botschafterului, si a prenumerà la Ost deutsche Post, relatiuneza cumca D. Atanasîu Cimponeriu carui-a a incrediutu lucrulu acel'a d'in cause fundate n'au prenumeratu pe foi'a numita, ci pe Neue freie Presse, dandu câtra banii primiti de la redactiunea numita d'in alu seu 1 fl. 5 cr. v. a.

Determinatu: De ora-ce dîrectiunea recunosce de adeverata si drepta caus'a pentru ce nu au prenumeratu D. Atanasîu Cimponeriu pe foi'a desemnata prin dîrectiune, fapt'a lui o aproba cu multiamita; éra banii cu cari au datu mai multu, nevoindu dîrectiunea a-si mai face spese cu retramiterea-i, i computa in sum'a oblegata ca membrului Asociatiunei, avendu de a platî cu atât'a mai pucinu la tempulu seu, despre ce se va incunoscintià esactoratulu.

32. Se pomenì cumca Löwi Lazaru negotiatoriu in locu, a facutu propùnerea cumca ar schimbà cortelulu seu cu localitatea dîrectiunei decumva s'ar convoì dîrectiunea in favorea densei.

Determinatu: Pentru cercarea localitatei oferite sunt esmisi despre partea dîrectiunei DDni Dr. Atanasîu Siandoru si Manuilu Misîciu, ca despre cele aflate se relatiuneze in siedînti'a urmatore, avendu dîrectiunea dupa acea a determinà in lucrulu acest'a.

33. D. Florianu Varga essactorulu Asociatiunei reportâ despre socot'a notariului facuta in privinti'a a loru 30 fl. v. a. antîcipati in folosulu cancelarìei, si adeveresce cumca socot'a e buna, si documentata peste totu, spesîndu notariulu in folosulu menitu 31 fl. 37 cr. àdec'a mai multu cu 1 fl. 37 cr. d'in alu seu.

Determinatu: Se ie spre cunoscintia, éra sum'a supraplatîta, notariului e de-a i se re'ntorce de câtra perceptoratu.

Sîgismundu Popoviciu m. p.
dîrept. secund.

Dionisîu Pascutiu m. p.
not. dîrect.

Protocolulu

Adunarei generali a societatei d'in Aradu tienuta la 11/23 maju 1865.

(Incheiare.)

Nr. 32. Comisîunea esmisa sub Nrulu prot. 5 spre a censurà proieptulu dîreptiunale privitoriu la modalitatea restaurarei membriloru Asociatiunei, la espirarea oblegamentului de trei ani, si a procurarei unei averi fundatiunale, — fecendu-si reportulu prin referintele seu D. Dr. Aureliu Maniu, — la propùnerea acestei comisîuni, adunarea generale, cu privire la stramutarea §-lui 4. a statuteloru intreprinsa in adunarea generala de anu, decide:

§. 1. Asociatiunea va nisuì a-si cascigà câtu *mai multa avere fundatiunale, prin capitalisarea oferteloru* membriloru ordînari cari aru binevoì a depune odata pentru totu-deuna capitalele corespundiatòrie oferteloru loru anuale calculate cu interese legali de 5%.

§. 2. Capitalele aceste sunt de a se depune in favòrea Asociatiunei séu in bani gata, séu in obligatiuni asîgurate, — care conformu statuteloru voru face averea fundatiunale a Asociatiunei.

§. 3. De la capitalele depuse in obligatiuni se voru platî interesele de 5% antîcipatîve pre diumetate de anu, pana ce capitalele nu voru incurge in bani gat'a.

§. 4. Pana la alt'a dîspùnere speciale a adunarei generale, capitalele averei fundatiunale se voru pastrà neatînse, si numai interesele acelor'a se voru intrebuintià spre scopurile Asociatiunei.

§. 5. In privinti'a oferteloru anuale deoblegate pre trei ani, in viitoriu, spre mai mare garantia si evidîntia va da fiesce care oferinte o dechiaratiune formale deobligatoria.

§. 6. Acei membri ordînari cari voru depune capitalele corespundiatorie odata pentru totu-deuna, voru capetà gratis, éra oferintii temporani pre langa depùnerea taxei de 30 cr v. a. decretu solemnu despre calitatea de membri ai Asociatiunei.

§. 7. Acelu membru ordînariu, care in decùrgerea unui anu de la espirarea tîmpului pre care a fostu deobligatu la Asociatiune, nu va renoì subscrìerea sa de membru pre viitorime, — acel'a mai tardìu numai prin alègere d'in nou facuta pòte fi primitu in Asociatiune.

§. 8. Efeptuirea acestui conclusu se incrèdîntia Dîreptiunei.

Nr. 33. La propùnerea Dîreptoriului primariu cu unanimitate se alege personalulu Dîreptiunei precum urméza:

Dîreptoriu secundariu: D. Sîgismundu Popoviciu Jude prim. cercuale in Aradu.

Esaptoriu: D. Florianu Varga vice-notariu de comitatu in Aradu.

Perceptoriu respundietoriu: D. Dr. Atanasîu Siandoru professoru de preparandîa in Aradu.

Economu: D. Emanuile Misîciu asess. la trib. comit. in Aradu.

Fiscale: D. Lazaru Jonescu advocatu in Aradu.

Bibliotecariu: D. Joane Berceanu protopopu si parocu gr. cat. in Aradu.

Membri dîreptiunali:

D. Vicentiu Babesiu jude la tab. reg. jud. in Pest'a.

D. Mirône Romanulu protosincelu in Aradu.

D. Ioane Ratiu protopresb. gr. orient. in Aradu.

D. Ladîslau Bogdanu asess. la trib. camb. in Aradu.

Domnulu Dr. Iosîfu Hodosiu vice-comite I. in Baia de Crisiu.

D. Iosîfu Romanu vice-comite III. in Oradea-M.

D. Ioane Popoviciu Desseanu advocatu in Aradu.

D. Filipu Pascu protofiscale comit. in Logosiu.

D. Dr. Aureliu Maniu advocatu in Logosiu.

D. Daniele Vulturu parocu in Berseulu de diosu (Solnoculu de midilocu.)

D. Justînu Poppfiu ceremoniale episcopescu in Oradea-Mare.

D. Paulu Fizesianu parocu in Toraculu micu (Torontalu).

Nr. 34. Venindu la ordîne preliminariulu bugetului pre anulu Asociatiunei 186$^5/_6$, — acel'a in urmarea *propùnerei comissîunei insarcinate in acestu obieptu* sub Nrulu prot. 6. carea comissîune si-a desfasiuratu reportulu prin referintele seu D. Dr. Justînu Popfiu, — d'in partea adunarei generale se stàbila in urmatoriulu intielesu:

I. Perceptiunea

a) bani gata . . . . 1 fl. 84 cr.

b) ofertele anuali aloru 1075 membri in suma de . . . . . . 3980 fl. — cr.

c) Ofertele sperate de la membrii noi, computate in calculu rotundu la . . . . 500 fl. — cr.

d) restantiele ce se afla inca pre la membri neincasate, d'in anii trecuti, sperate a se potè incasà estimpu in suma de . . . . 1600 fl. — cr.

Asià dara sum'a sperativa, cu care aru potè dîspune Asociatiunea pre anulu 186$^5/_6$ face . . . . 6081 fl. 84 cr.

II. Erogatiunea:

1. Pentru arend'a localitatii Asoc. 450 fl. — cr.

2. Pentru stipendîarea studintiloru lipsîti . . . . 1200 fl. — cr.

3. In casulu, daca incasarea baniloru va avè resultatulu doritu se prelimina pentru premiarea invetiatoriloru, cari cu ocasîunea concursului, ce se va anuncià de Asociatiune, voru fi in stare a aretà cu atestate produse de la autoritatile legitîme, câ de dupa ostenilele sale proprie, au sciutu se marésca proportiunalminte mai tare nùmerulu invetiaceiloru sei, si *au facutu mai buna propasire cu densii* 200 fl. — cr. d'in cari Dîreptiunea se faca prèmie amesurate si se le imparta celoru mai meritati.

3. Pentru remunerarea notariului cortelu naturalu in localitatea Asociatiunei si . . . . 420 fl. — cr.
seu eventualminte: . . . . 500 fl. — cr.
computandu-i-se aici 80 fl. pentru cortelu; totu odata se dechiara cumca notariulu se privesce de oficiante alu Dîreptiunei, de unde ace'a-si se insàrcina a escrie concursu pentru complinirea acestui postu pre tîmpulu durarei Dîreptiunei.

5. Sîmbri'a servitoriului . . . 160 fl. — cr.

6. Pentru lemnele necessarie spre incaldire, un'a cu cararea si taiarea loru 60 fl. — cr.

7. Pentru luminarea localitatii Asociatiunei . . . . 30 fl. — cr.

8. Pentru prenumeratiune la dîverse diuarie . . . . 140 fl. — cr.

9. Pentru spesele cancelarìei, inchisîve spesele tîparirei decreteloru, spedîtiunei etc. . . . . 200 fl. — cr.

10. Luandu adunarea generale in socotîntia trist'a dîvergintia, ce se afla in ortografiele propuse pana acum de gramatîcii romani: ma chiaru si in ortografi'a urmata de cele trei Asociatiuni romane, d'in Transîlvania Bucovina si Aradu; luandu in socotîntia urmarile prè daunòse, ce resulta de aici pentru inaintarea limbei si literaturei natiunali, — care dîvergintia in locu de a scadè, totu mai cresce pe di ce merge; éra de alta parte, condusa de dorulu ferbinte, de a vedè statorita odata una sîstema ortogràfica basata pre principie sanetose, si chiaru pentru aceea comuna, in câtu s'aru potè pentru toti romanii, ceea ce aru fi unu faptoru potînte alu consolidarei nòstre natiunali, precumu si a inaintarei limbei si literaturei romane; si consîderandu in urma câ pentru delaturarea acestui inconvenientu daunosu, aceste trei Asociatiuni au si detorintia si competîntia, — se decide, si dîreptiunea se insarcinéza, a se pune in comunicatiune cu celelalte doue Asociatiuni a le nòstre d'in Austri'a, àdeca cu cea Ardeleana, si cu cea Bucovineana, pentru de a deputà fia-care d'in senulu seu câte doi, seu daca s'aru aflà de lipsa si mai multi barbati, si pentru casulu de impedecare unulu suplinte, omeni de specialitate, daru nepreocupati de nici una sîstema, ca acesti-a adunandu-se la loculu, ce se va defige la tîmpulu seu prin contielegere comuna, dupa o recensîune si cèrnere mesurata a dîverseloru sîsteme ortogràfice ivite pana acum, se incerce statorirea unei ortografie, carea aru fi mai corespundietòria firei si geniului limbei romane, precum si necesitâtii intereseloru nostre natiunali, carea ortografia apoi sê se adopte si folosésca de Asociatiunile nostre in tote publicatiunile si operatele loru; sê se introduca in tote scolele, institutele si preste totu in cèrcurile vietiei nostre natiunali, si prin urmare sê se recomende Inaltului regimu pentru introdùcere si in oficiu; nepotendu-se sperà pre alta cale vre una contielègere in privinti'a acést'a; éra tempulu si loculu conferintieloru tienende de comissîunea ce s'aru deputà de cele trei Asociatiuni a le nostre in acésta causa atâtu de momentosa, sê se faca de tempuriu cunoscutu prin organele literarie, cu acea dechiaratiune, câ laudatele Asociatiuni aru dorì ferbinte, ca si unii barbati de specialitate d'in celelalte tiere romane, d'in indemnulu propriu séu delegati d'in partea corporatiuniloru si autoritatiloru concerninti sê se infatisieze, sê iee parte la acele conferintie, spriginindu astu-feliu nobil'a nisuintia a acestoru Asociatiuni de a aduce odata conformitate in ortografi'a romana. Pentru casulu déca intentiunat'a comisîune s'aru potè infiintià nainte de venitoria nostra adunare generale, — Dîreptiunea se impoteresce a alege si a delegà ea insa-si pre representantii acestei Asociatiuni la acea comisiune, pentru cari ca spese de caletorìa si intretinere se prelimina dupa recerintia pana la 400 fl. — cr.
seu eventualminte, déca acésta propùnere nu s'aru potè realisà sub decursulu anului curinte 176$^5/_6$ spre realisarea acelui-a-si scopu se prelimina de reserva pre anulu venitoriu . . . . 200 fl. — cr.

11. Spese neprevediute . . . 50 fl. — cr.

Sum'a totale 3310 fl. — cr.
eventualminte 3190 fl. — cr.

Care suma preliminata o pestrece suma sperativa, ce aru sta incasandu-se spre dìspusetiunea asociatiunei pre anulu 186$^5/_6$ cu . . . . . . 2771 fl. 84 cr.
eventualminte 2891 fl. 84 cr.
cari se lasa a se pastrà ca reserva in cass'a Asociatiunei pana la dìspusetiuni ulteriore.

12. Preste acésta suma preliminata se mai impoteresce Dîreptiunea cu erogarea unei sume nedetiermurite, ce s'aru aflà necessaria pentru edarea poesîeloru populare a le Dlui Dr. At. M. Marienescu, oferite Asociatiunei spre edare sub ori si care condîtiuni; inse numai atunci, deca in urmarea condîtiuniloru, ce suntu de a se cercuscrìe mai precisu de laudatulu autoriu, — edarea aceloru poiesîe s'aru potè intreprinde fara scaderea asociatiunei.

Nr. 35. Reportandu comissîunea insarcinata sub Nrulu prot. 9 prin referintele seu D. Alesîu Popoviciu, in privinti'a motiunei Dlui Mirone Romanu protosîncelu si notariu alu acestei adunari generali, pentru a se insarcinà Dîreptiunea cu publicarea protocoleloru sale pre calea foiloru pùblice, — la propùnerea acestei comisîuni motiunea se primesce si se decide, cumca Dîreptiunea odata pentru totudeuna e insarcinata, protocolele siedintieloru sale dupa autentîcare a le publicà d'in siedintia in siedintia, pre calea vreunei foi natiunali mai indemanatîce, carea aru primì gratis publicarea acelor'a.

Nr. 37. Totu aceea-si comissîune in firulu reportului seu despre motiunea Dlui E. B. Stanescu de dupa care aru fi sê se modîfice statutele Asociatiunei asià ca si femeele se pota fi membre ordînarie la Asociatiune, propune ca sê se insàrcine Dîreptiunea pre venitoriu a conchiamà adunarile generali totu deuna, de odata si ca adunari ad hoc pentru stramutarea statuteloru conformu §-lui 16. d'intre care la cea mai de aprope aru fi sê se pertrapteze si decida si motiunea Dlui E. B. Stanescu; — in urmarea carui reportu comissîunale se decide cumca motiunea Dlui E. B. Stanescu, privitoria la stramutarea statuteloru, nu se pote luà in consîderatiune, pentrucâ acésta adunare generale nu e conchiamata in intielesulu §-lui 16. alu statuteloru ad hoc pentru stramutarea statuteloru, — éra propùnerea comisîunei pentru ca pre venitoriu adunarile generali sê fia convocate de règula si ad hoc pentru stramutarea statuteloru, nu se pote primì pentrucâ stramutarea statuteloru numai d'in motîve destulu de ponderose esceptiunalminte, si nu de règula are de a venì sub desbàtere, d'in ce causa adunarile ad hoc prescrise in §. 16. alu statuteloru, numai d'in casu in casu, si d'in cea mai mare necessitate potu avè locu.

Nr. 38. Autentîcarea acestui protocolu se concrede unei comissiuni statatoria sub presidiulu Prèsantîei Sale Dlui Presiedînte episcopu, d'in Ilustritatea Sa Dnulu vicepresiedînte, comite supremu Georgiu Popa, — DD. membri dîreptiunali, — Alesandru Gavra, Nicolau Filimonu, — Joane Rusu, si Joane Pop.

Nr. 39. Ne mai fiindu alte obiepte de desbatutu Ilustritatea sa Dnulu vicepresiedinte alu adunarei Georgiu Popa, — incheia siedinti'a cu o cuventare, in care desvoltandu greumintele si neajùnsurile cele estraordînarie cu care Asociatiunea totu mai are de a se luptà, — e sîlitu a observà cu mare intristare, cumca unii d'in pùbliculu romanu, si in specie unii corespundenti de dìare romane, in locu de a fi cu recunoscintia si reverintia meritata câtra acei barbati cari radîcara d'in nimica acésta Asociatiune atâtu de necessaria si momentuosa pentru noi, — in locu de a consîderà folosele subsîstîntiei, si viitoriulu acestei Asociatiuni, — nu se sfiescu a face satîre si batjocure atâtu preste acésta, câtu si preste celelalte sorori Asociatiuni romane, ne luandu in socotîntia câta gerfa si abnegare de sîne e de lipsa d'in partea acelora asupr'a caror'a cadiù sortea de a creà aceste asociatiuni, si de a conduce trebile acelor'a pentru ca se pota corespunde chiamariloru loru, — si neluandu in socotîntia câci densii àdeca cei ce facu satîre si batjocuri, inca prèpucinu séu nimicu nu facura spre inaintarea si spriginirea scopuriloru acestoru asociatiuni! Ilustritatea Sa mai departe dechiara in numele acestei adunari, membriloru Dîreptiunei repasite recunoscintia si multiemita pentru zelulu si staruinti'a documentata in manudùcerea trebiloru asociatiunei, acuragiandu-i ca sê nu caute la vatemarile ce au venitu si dora voru se mai vina d'in motîve personale, reutatiose seu de nepricèpere; — Éra membriloru adunarei generale recomendandu-le in desbateri si pre venitoriu buna cuviintia si incungiurarea pàtîmeloru, precum si statornici'a si zelosîtatea aratata câtra asociatiune, dechiara siedinti'a presenta si cu dens'a adunarea generale d'in anulu 186$^5/_6$ de incheiata.

Cu asést'a protocolulu siedintiei a II. respectîve ultîme a adunarei generali d'in anulu 186$^5/_6$ s'a incheiatu.

Datu ca de asupra.

(Urmeza subscrierile.)

Joane Popoviciu Desseanu
notariulu adunarei generali.

NOUTATI ESTERNE.

CONFEDERATIUNEA NEMTIÉSCA. Corespundîntele de Berolinu alu dìariului „Mem. dipl." e informatu despre intentiunile ce le are Prussia fatia cu prìncipatulu Lauenburg ce i se adnessâ in dilele trecute intru intielesulu conventiunei de Gastein: Principatulu Lauenburg e legatu de Prussia numai prin uniunea personale, si-retiene autonomì'a si tote acele prerogatîve ce i le asecura artîclulu 29, d'in actele generali a le congresului de Viena. Remanu institutiunile lui proprie, se va consîderà mai multu de unu dominiu alu coronei de câtu de o parte intregitorie a monarcìei prusesci. Intru acestu modu regele de Prussia aru potè primì omagiulu Lauenburganiloru, fara ca mai antâiu sê medilocesca incuviintiarea casei deputatiloru Prussiei. D'in protocolulu senatului confederatiunei, luatu in siedinti'a de 24 aug. inca se vede dorinti'a Prussiei, ca prìncipatulu de Lauenburg sê fie representatu si d'acù innainte prin unu representante desclinitu in confederatiunea nemtiesca.

Regele Prussiei si ministrulu presiedinte dlu Bismark sosîra in Berolinu la 6 l. c. demaneti'a. Bismark, dupa deciderea unoru cause mai urginti, va plecà câtra Biariti in Francia, unde petrece de presentu Imperatulu Napoleone cu imperates'a si cu prìncipele imperiale.

Guvernulu prusescu si-a inceputu actiunea in prìncipatulu Schleswig, conformu cuprinsului conventiunei de Gastein. Inaugurarea noului guvernu se intemplâ prin demissiunarea unei multimi d'intre oficialii schleswigani, intre cari sunt si barbati cari d'alta-data au jocatu role frumose in istorì'a numitei tieri. Acésta procedura prusesca causâ o nemultiamire mare in tota tier'a.

„Schl. Hol. Z." publica unu reportu alu agintelui danu dlu Hansen, care in anulu trecutu avù negotiatiuni cu Prussia, pentru ca acést'a sê redee Danìei partea medinoptiana a prìncipatului Schleswig locuita de poporatiune danesa. Se dice câ Bismark pre acelu tempu n'aru fi fostu neaplecatu d'a implinì dorinti'a Danìei, cerendu numai ca de condîtiune ca poterile europene sê se invoiesca in acestu casu la o adnessare d'adreptulu câtra Prussia a celoru lalte parti d'in prìncipatele cestiunate. Reportulu lui Hansen ni scie spune câ Francia, Anglia si Russia s'au si invoitu atâtu la dorinti'a Daniei câtu si la condîtiunea prusesca. Dar' de ce nu s'a intemplatu? Despre acést'a tace.

Diurnalele francesci insciintieza câ Cristianu

regele Danìei a primitu asecurare de la Marele-prìncipe Constantînu cumca Russia neci de câtu n'are de cùgetu a renuncià in favorea prìncipelui de Oldenburg la pretensîunile ce le are cas'a de Gottorp a supr'a numiteloru prìncipate.

Mai multe diurnale afirmau câ Prussia, dupa conventiunea de Gastein, a parasîtu cu totulu intentiunea sa de mai 'nante d'a legà unu tratatu comerciale cu Italia „Frk. P. Z." se incunoscintieza d'in Monacu cumca afirmarile aceste n'au neci unu temeiu, si cumca cabinetulu de Prussia, de presentu nisue ca pana la stavilirea definitîva a unui tratatu comerciale, sê se infiintieze unu interim intre ambele parti, acordandu fiecare pentru cea lalta parte prerogatîvele ce le are natiunea cea mai multu favorita. Altmitre, pèdecele ce se opuneau unui tratatu comerciale, de curundu se si delaturara.

FRANCIA. Despre prìncipele Napoleone se vorbesce câ iern'a urmatorie voiesce a o petrece la Florenti'a. — Contele Walewski e numitu de presiedinte corpului legelatîvu, câtu mai curundu se va mutà in palatiulu presîdîului. —

Monitoriulu de ser'a d'in 6 l. c. vorbindu despre serbatorea maritîma, despre primirea ce fècera Anglii marinei francesci, constatéza curtenirea guvernului reginei, sîmpatî'a poporatiunei, tonulu amicabile alu diurnalisticei; ni spune câ guvernulu imperiale nu e primulu in Franci'a care nisue la relatiuni amicabili cu cabinetulu de Londra, si guvernulu d'in urma inca a avutu acestu scopu, dar' i-a fostu reservatu guvernului imperatescu ca sê realiseze acésta intentiune, sê o faca salutarie pentru ambele natiuni, ma pentru Europ'a intrega. Bun'a contielegere intre Francia si Anglia sê baseza pre interese reciproce, dar' este inca si alta legatura, si acést'a e convenirea principieloru in cele ce se referescu la dreptulu pùblicu. De aici se nascù rivalitatea neambitiosa d'a asecurà nedependînti'a Turciei, de aceea Angli'a renuncia la ìnsulele ionice, dupa ce mai 'inante vediù pre Francia luptandu-se pentru eliberarea Italiei.

O corespundîntia d'in Florentia publicata in Monitoriu, ingramadesce cu laude pe renumitulu barbatu de statu alu Italiei Massimo d'Azeglio pentru polîtîc'a ce o marturisesce intr'o brosiura scrisa de curundu, intona acea impregiurare cumca Massimo d'Azeglio vorbesce pùrure cu recunoscintia despre Francia. Altmintre corespundîntele crede cumca in Italia cea mai mare parte a poporatiunei convine cu parerile lui Massimo d'Azeglio, dorindu ca la alègerile pentru parlamentulu venitoriu sê incete agitarile d'in tote partile. Totu Monitoriulu amintesce si de unu cerculariu alu ministrului de interne alu Italiei, care provoca pe toti prefectii ca la alègeri sê se retiena de la veri-ce pressiuni séu influntie.

VARIETATI.

= *Pe Pratobevera erà sê lu prinda politi'a.* O anecdota circulâ prin diurnale d'in tempulu petrècerei regelui Prussiei in Gastein. Cu ocasîunea unei preumblari, regele vediù in giurulu seu unu omu care neincetatu si-miscà capulu in tote laturile, deci spuse dlui Goldheim cons. de politìa d'in Berolinu câ omulu numitu i se pare suspectu, deci sê provoce politi'a austriaca sê lu prinda. Politi'a aust. ascultâ, merse in urm'a omului, dar' retornâ curundu de-i spuse regelui, câ celu ce s'a parutu suspectu e baronulu Pratobevera, fostulu ministru de justitia, deputatu in senatulu imp. si-misca capulu câci e scurtu la vedere. Unu betranu liniscitu, de care Maj. Sa pote petrece in pace.

= *Sciri mai noue:* D'in funte securu audimu, câ administr. cott. Biharea, d. L. H a j d u e chiamatu in servitiu la tabl'a reg. Cine i va urmà inca nu se scie; dar' noi nu ne indoimu, cumcâ ori cine va fi denumitu, dupa impregiurarile de acum, nu va potè fi inimiculu natiunei nostre. — In cottulu Carasiului se vorbesce cumca de comite supr. va sê fie denumitu, br. Franc. N o p c i a, comitele supremu d'in cott. Huniadorei, alu carui tata figurâ candu-va de romanu in adunarea de la Blasiu d'in $^3/_{15}$ maju 1848; crèdemu, câ si fiiulu, numai ca romanu se pote aplicà in cottulu curatu romanescu alu Carasiului.

= *Câte partîte sunt intre Romani?* Noi n'am sciutu sê fimu impartiti in partîte, pana ce ni o spusu dlu corespundînte — o — d'in Logosiu in diurnalulu „Bécsi Hiradó." Dupa DSa Romanii d'acolo constituescu trei partîte. Cea d'antâia nu cere de câtu unu comite supremu romanu in Carasiu, si câ limb'a oficiale sê fie eschisîvu cea romana. A duo'a partîta merge mai departe, si d'in Banatulu-Temesianu vre sê faca unu „capitanatu romanu." A trei-a partît'a optîmistiloru viseza de un'a mare „Romanìa" care se cuprinda Banatulu, Aradulu, Biharea, Satu-Mare, Marmatia, Bucovina, Transelvania, Moldova, Tier'a-Romanesca, si Basarabìa, sub unu prìncipe francu ca rege, sén sub unu Alesu alu poporului. Dreptulu loru la acést'a si-lu baseza pe tradîtiunea lui Trajanu cea de duoa mìi de ani, pre magiari i numescu de venitùre, éra constitutiunea unguresca cea de o miia de ani, o numescu de tîrana, câci i-a despoiatu de drèpturile vechi si li-a causatu innapoiare. Óre e minune — dice corespundîntele — daca Romanii nutrescu atari sentieminte pentru noi, candu ei n'au altu opu istoricu, de câtu epoc'a lui Trajanu si câte-va cari vorbescu despre faptele gloriose a unoru voivodi romani si alui Jancu? Romanii nu vreu sê alega deputati de câtu numai barbati de natiunalitate romana s. c. l. Noi nu respundemu dlui corespundînte, câci i-a respunsu prè bine chiaru on. redactiune a numitului diurnalu; éca ce dice ea: „Poporulu romanu va face forte bine daca va alege romani. Fie-care poporu sê fie representatu legalminte la dîeta, precum legea elept. d'in 1848 face deplinu cu potîntia. Pe cale legale sê-si esprime si sê aduca la validîtate dorintiele loru, atunci nu voru lucrà „intr'ascunsu." Nu trebue sê ne tèmemu de miscamintele eleptorali. Pana ce se misca intre margini legali, nu se pote si nu e iertatu a-i impedecà. In contr'a atiutiariloru prin scorniture, esîste judetiulu criminale."

= *D'in caletori'a Ittei S. noului eppu alu Gherlei.* Ittea S. noulu eppu alu Gherlei Dr. J. V a n c i a, retornandu de la Viena, petrecù 2 dile in Pest'a. Cei ce au fostu norociti a convenì cu Ittea Sa, avura ocasîunea placuta de a se intarì in credinti'a: câ provedînti'a n'a potutu menì unu barbatu mai demnu si mai aptu pentru sàrcinele grele impreunate cu demnitatea de eppu, cu deosebire in tèner'a dîecesa a Gherlei. Ittea Sa fece in Viena, incependu de la Maj. Sa, 55 de visîte, punendu-le totororu la ìnima lipsele si neajunsele dîecesei de Gherla; in Pesta fece asèmene, si consîderandu promissiunile ce i se fècera d'in tote partile, resultatulu are se fie imbucuratoriu pentru dîeces'a numita si natiunea nostra. Dara nu numai actîvitatea, ci si liberalitatea Ittei S. — care cunoscundu-o i-am dorì veniturile eppiei de Oradea-mare — inca si aflâ espressiune cu ocasîunea acestei caletorìe, juristului abs. Vas. P o p u i assigurâ spesele rigoroseloru. Aceste, in legatura cu trecutulu mai de aprope cunoscutu alu Ittei S. ne indereptatiescu si la cele mai cutediate sperâri.

Catra On. publicu rom.

Ne indreptâmu rogarea câtra marinimitatea O. pùblicu, spre a venì intr'ajutoriu unui juristu romanu, carele d'in lips'a miediuloceloru e in periculu de a si-intrerumpe cursulu studîeloru dupa ce ajunse acum cu succesu imbucuratoriu in anulu alu IV lea. Ofertele marinimose sê se adreseze la Redactiunea acestui diurnalu, prin care se voru cuietà in pùblicu.

R e d a c t.

R e s p u n s u. Dlui S. langa mormentulu lui Marianu: Post festa cantare; denumirea aparù si in diurnalulu oficiale. Dlui G. V. in Teac'a: Te rogâmu sê descrii pe scurtu, daca se pote, avemu putienu spatiu.

Proprietariu si edîtoriu: **Sigismundu Pop.**
Redactoru respundietoriu: **Alesandru Romanu.**

INSERTIUNI.

Concursu.

La statiunile invetiatoresci vacante d'in Cianadu si Tornia, Protopresviteratulu Aradului, cu care suntu impreunate urmatorele emoluminte; si adeca: cu Cianadu 120 fl. v. a. ½ sessiune de pamentu aratoriu, 10 orgìi de lemne, cortelu liberu.

Éra cu cea d'in Tornia 300 fl. v. a 6 orgìi de lemne si cortelu liberu;

Se poftescu invetiatori cari sciu si limba serbésca.

Doritorii de a ocupà statiunile aceste sunt avisati recursele loru instruate cu documintele de lipsa, si adresate câtra Prèonoratulu Consîstoriu d'in Aradu; pana in 14 septemvre a. c. st. v. a le substerne la subscrisulu in Aradu.

Aradu 17 augustu 1865.

Ioan R a t i u
Protopresviterulu Aradului
Inspect. dîstr. de scóle.

(2—3)

A n u n c i u

Intorcundu-me de la Parisu si Viena, am onore a face p. t. publicu cunoscutu, câ am adusu materiele cele mai noue, pentru

Saisonulu de tomna si de iérna.

Totodata recumendu

Etablismentulu mieu de mode

pentru gatîrea de v e s t i m i n t e e l e g a n t e p e n t r u d a m e s i c o p ì i, (prunci si fetîtie), de mantîle etc. precum si

Vestiminte gat'a pentru prunci

Insarcinâri d'in afara se efeptuescu cu cea mai mare iutiela

Julia Pollak

(3—3) Pest'a Wurmgasse in Patranghiulu nou.

Depusetoriulu de mârfuri de pandia si de albe (rufe) de curundu deschisu

alu lui

JOEL & KELLER

„La Miri"

Pest'a, Strat'a Vienei

recumenda bine provediutulu loru depusetoriu

de panza de Rumburgu, de Olandia, Irlandia, Creas, de tortu si de Silesia

Unelte de mesa, serviete de cafeà, stergarie, sudarie (basmale, marame) de inu, acoperemìnte de mesa si de patu, Gradle albe si colorate, Nanchinu, Percalina colorata, totu felulu de albe (rufe), Barchetu albu si coloratu, Rochie si acoperemìnte de pique si totu feliulu de mârfuri de speciea acést'a, cu pretiuri forte cumpetate si fipte. (5—6)

Antâi'a Fabrica de

GUMI-LACA SI DE UNTURA

cu privilegiu imp. reg. eschisîvu
a lui Ch. Roth si Comp.
V i e n a, D r u m u l u F e r d i n a n d u N r. 15.
are de vendiare (14—24)

U n t u r a L u c i t ó r i a

pentru curèle si unelte de piele

se intrebuintieza si pana acù la cea mai mare parte a ostirii imp. reg. si e recunoscuta de comune ca cea mai buna pentru curatirea si conservarea uneltelorn de piele. S'a recumendatu prin prefeptur'a militare imp. reg. generale a tierei. Actulu respetîvu se pote vedè la representantele nostru pentru Ungaria in Pest'a: D. L. C. Tornay. Spre dovada urmatori'a

A d e v e r i n t i a !

Dupa incercarea facuta cu untur'a lucitória a lui Ch. Roth, prefeptur'a legiunii trebue sê dechiare cumca indemanarea si eftinetatea acestui produptu e cum nu se pote mai bunu pentru curatirea uneltelorn de piele. etc.

Comaromiu, 18 maiu 1865. De la prefeptur'a legiunii de tunari Nr. 12. Baron. Vernie in nefiinti'a dlui colonelu

Angerer, m. pr. locot. de col.

Asèmene se gatescu in fabric'a amintîta totu felulu de vernici de gumi-laca si de oleiu, apoi

Untura de Palmatînu de ceruitu caltiamintele

nou-inventata si forte indemanàteca atâtu pentru militari câtu si pentru cumperatorii civili.

Probe si pretiulu curinte se tramitu dupa pofta.

Cu tipariulu lui TRATTNER-KAROLYI.